

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S
DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 24: 2007 „GYDYTOJO ODONTOLOGO
PADĖJĖJAS. TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ“
PATVIRTINIMO

2007 m. spalio 16 d. Nr. V-835

Vilnius

Vykdydamas Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymą (Žin., 1994, Nr. [63-1231](#); 1998, Nr. [112-3099](#)):

1. T v i r t i n u Lietuvos medicinos normą MN 24: 2007 „Gydytojo odontologo padėjėjas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ (pridedama).

2. P r i p a ž i s t u netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1996 m. rugpjūčio 21 d. įsakymą Nr. 437 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 24: 1996 „Gydytojo stomatologo padėjėjas. Funkcijos, teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“ (Žin., 1996, Nr. [85-2028](#)).

2.2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. vasario 20 d. įsakymo Nr. V-79 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymų pakeitimo“ (Žin., 2004, Nr. [32-1030](#)) 1.66 punktą.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

RIMVYDAS TURČINSKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministro 2007 m. spalio 16 d. įsakymu
Nr. V-835

GYDYTOJO ODONTOLOGO PADĖJĖJAS. TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ

I. TAIKymo SRITIS

1. Ši medicinos norma nustato gydytojo odontologo padėjėjo veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę.

2. Ši medicinos norma privaloma gydytojo odontologo padėjėjams, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms ir tobulinančioms šiuos specialistus bei kontroliuojančioms jų veiklą.

II. NUORODOS

3. Rengiant šią medicinos normą vadovautasi šiais teisės aktais:

3.1. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu (Žin., 1994, Nr. [63-1231](#); 1998, Nr. [112-3099](#));

3.2. Lietuvos Respublikos odontologų rūmų įstatymu (Žin., 2004, Nr. [4-35](#));

3.3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 1998 m. vasario 19 d. įsakymu Nr. 91 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 74: 1998 „Odontologijos kabinetai, klinikos. Higienos normos ir taisyklės“ tvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [20-529](#));

3.4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 254 „Dėl viduriniojo medicinos personalo ir jam prilygintų specialistų, dirbančių diagnostikos, gydymo ar profilaktikos darbą, bei jaunesniojo medicinos personalo pervardijimo“ (Žin., 1999, Nr. [47-1498](#));

3.5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. birželio 10 d. įsakymu Nr. 290 „Dėl Odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos privalomų odontologinės priežiūros (pagalbos) tarnybų sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [54-1748](#));

3.6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. 242 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 66: 2000 „Medicininį atliekų tvarkymas“ tvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [39-1106](#));

3.7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 634 „Dėl Bendrųjų reikalavimų medicinos normoms rengti patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [100-3192](#); 2003, Nr. [112-5031](#));

3.8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. V-136 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 47-1: 2003 „Sveikatos priežiūros įstaigos. Higieninės ir epidemiologinės priežiūros reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [29-1213](#));

3.9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. V-208 „Dėl Būtiniosios medicinos pagalbos ir būtiniosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo tvarkos bei masto patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [55-1915](#));

3.10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. balandžio 21 d. įsakymu Nr. V-248 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 45: 2004 „Infekcijos kontrolė odontologijos įstaigose: darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai, prietaisų, paviršių higieninė priežiūra“ patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [88-3236](#));

3.11. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. spalio 11 d. įsakymu Nr. V-700 „Dėl Burnos priežiūros specialistų praktikos licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [152-5560](#));

3.12. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. V-712 „Dėl Odontologinės priežiūros (pagalbos) ir burnos priežiūros paslaugų sąrašo patvirtinimo“

(Žin., 2004, Nr. [155-5663](#)).

III. TERMINAI IR APIBRĖŽIMAI

4. Šioje normoje vartojami terminai ir apibrėžimai:

Gydytojo odontologo padėjėjas – asmuo, asistuojantis gydytojui odontologui ar gydytojui odontologui specialistui ir teikiantis odontologinės priežiūros paslaugas neviršydamas savo profesinės kvalifikacijos kompetencijos ribų.

Gydytojo odontologo padėjėjo praktika – gydytojo odontologo padėjėjo pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją atliekama odontologinė priežiūra (pagalba).

IV. BENDROSIOS NUOSTATOS

5. Gydytojo odontologo padėjėjo profesinė kvalifikacija įgyjama baigus odontologinės priežiūros studijas (dienines pagrindines ar dienines pagal individualią programą) Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka. Užsienyje įgyta gydytojo odontologo padėjėjo profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Teisę verstis gydytojo odontologo padėjėjo praktika turi asmuo, teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs gydytojo odontologo padėjėjo profesinę kvalifikaciją ir turintis licenciją verstis burnos priežiūros specialisto praktika pagal gydytojo odontologo padėjėjo profesinę kvalifikaciją.

7. Gydytojo odontologo padėjėjas verčiasi gydytojo odontologo padėjėjo praktika asmens sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose licenciją gydytojo odontologo padėjėjo paslaugoms teikti.

8. Gydytojo odontologo padėjėjas dirba bendradarbiaudamas su gydytojais odontologais ir gydytojais odontologais specialistais, kitais asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistais.

9. Gydytojo odontologo padėjėjas savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, šia medicinos norma, kitais teisės aktais, įstaigos, kurioje dirba, įstatais, vidaus darbo tvarkos taisyklėmis ir savo pareigybės aprašymu.

V. TEISĖS

10. Gydytojo odontologo padėjėjas turi teisę:

10.1. praktikuoti įstaigose, įmonėse, turinčiose teisę teikti gydytojo odontologo padėjėjo paslaugas;

10.2. gauti darbui būtinus instrumentus, medikamentus, dezinfekavimo, sterilizavimo, apsaugos bei kitas priemones;

10.3. naudotis sveikatos priežiūros specialistams nustatytomis socialinėmis garantijomis;

10.4. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.5. gauti darbui reikalingą informaciją, dalyvauti pasitarimuose, konferencijose ir kituose renginiuose sveikatos priežiūros klausimais;

10.6. teikti pasiūlymus odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų administracijai, darbdaviams;

10.7. dalyvauti mokslinių draugijų veikloje Lietuvoje ir užsienyje;

10.8. gydytojo odontologo padėjėjas turi ir kitų teisių, nustatytų kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų

VI. PAREIGOS

11. Gydytojo odontologo padėjėjas privalo:

11.1. teikti gydytojo odontologo padėjėjo odontologinę pagalbą neviršydamas savo profesinės kvalifikacijos kompetencijos ribų;

11.2. mokyti pacientus sveikos gyvensenos, racionalios mitybos ir burnos ertmės priežiūros;

11.3. atpažinti danties kietųjų audinių ir burnos gleivinės ar veido ir žandikaulių srities

pakitimus pagal išorinius požymius;

11.4. laikytis aseptikos ir antiseptikos reikalavimų, mokėti pagaminti ir naudoti dezinfekcinius tirpalus;

11.5. dezinfekuoti ir sterilizuoti odontologinius instrumentus, įrenginius ar jų dalis;

11.6. laikytis AIDS, virusinio hepatito ir kitų užkrečiamųjų ligų profilaktikos reikalavimų;

11.7. paruošti ir prižiūrėti gydytojo odontologo darbo vietą, tinkamai naudoti odontologinius įrenginius, medicinos prietaisus, apie pastebėtus gedimus informuoti darbdavį;

11.8. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

11.9. padėti gydytojui odontologui pildyti medicinos dokumentus;

11.10. darbe vadovautis Odontologų profesinės etikos kodeksu, gerbti pacientų teises ir saugoti jų medicinines paslaptis;

11.11. bendrauti ir bendradarbiauti su kitais sveikatos priežiūros specialistais.

VII. KOMPETENCIJA

12. Gydytojo odontologo padėjėjo profesinę kvalifikaciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja baigęs gydytojo odontologo padėjėjo profesinę kvalifikaciją suteikusias studijas.

13. Gydytojo odontologo padėjėjas turi žinoti:

13.1. bendrąją žmogaus anatomiją ir fiziologiją;

13.2. bendrosios biochemijos, mikrobiologijos ir imunologijos pagrindus;

13.3. bendrosios ir odontologinės farmakologijos pagrindus;

13.4. dantų, veido-žandikaulių srities, burnos ertmės anatomiją ir fiziologiją;

13.5. odontologines ligas, jų rizikos veiksnius, gydymo principus ir profilaktiką;

13.6. sveikatos draudimo principus;

13.7. Odontologų profesinės etikos kodekso nuostatas;

13.8. bendrąją psichologiją;

13.9. sveikos gyvensenos ir racionalios mitybos principus;

13.10. skausmo malšinimo būdus;

13.11. aplinkos ekologiją ir higieną;

13.12. sveikatos saugos principus;

13.13. darbo su kompiuteriu pagrindus.

14. Gydytojo odontologo padėjėjas turi išmanyti:

14.1. odontologinius instrumentus;

14.2. odontologinių ligų profilaktikos priemones ir būdus;

14.3. odontologinių instrumentų dezinfekavimo bei sterilizavimo taisykles;

14.4. užkrečiamųjų ligų profilaktikos priemones, AIDS ir virusinio hepatito profilaktikos reikalavimus bei priemones;

14.5. aseptikos ir antiseptikos taisykles;

14.6. radiacinės saugos principus;

14.7. odontologinių įrengimų veikimo principus;

14.8. odontologines medžiagas;

14.9. odontologinių medžiagų naudojimo saugumo principus;

14.10. pirmosios medicinos pagalbos pagrindus.

15. Gydytojo odontologo padėjėjas turi savarankiškai mokėti:

15.1. atskirti sveiką danties audinį nuo pažeisto;

15.2. atskirti sveiką burnos gleivinę nuo pažeistos;

15.3. atskirti sveikas dantenų nuo apimtų uždegimo;

15.4. pagal išorinius požymius atskirti sveiką veido-žandikaulių sistemą nuo pažeistos;

15.5. gaminti ir naudoti dezinfekuojančius tirpalus;

15.6. dezinfekuoti ir sterilizuoti instrumentus, įrangą, medicinos prietaisus ar jų dalis;

15.7. paruošti tirpalus radiogramoms ryškinti ir fiksuoti;

- 15.8. suteikti pirmąją medicinos pagalbą apalpus, ištikus šokui;
- 15.9. įvertinti bendrąją paciento būklę pagal išorinius požymius;
- 15.10. matuoti pacientų kraujo spaudimą, skaičiuoti pulsą, stebėti kitus gyvybinius požymius.
16. Gydytojo odontologo padėjėjas turi asistuoti gydytojui odontologui ir pagal gydytojo odontologo nurodymus gebėti:
 - 16.1. užpildyti paciento kortelę pirmojo apsilankymo metu, surašyti paciento burnos ertmės duomenis diktuojant gydytojui odontologui;
 - 16.2. pasodinti pacientą į kėdę, užsegti servetėlę, uždėti kitas apsaugos priemones;
 - 16.3. įvesti ir išimti retrakcinius siūlus;
 - 16.4. uždėti ir nuimti metalines, celiuloidines ir plastiko matricas bei įdėti ir išimti pleištus tarp dantų, gydytojui odontologui plombuojant dantis;
 - 16.5. paruošti odontologines medžiagas gydytojui odontologui;
 - 16.6. pašalinti nešvarumus iš burnos vandeniu, suspausto oro ir vakuumo prietaisais;
 - 16.7. atlikti burnos ertmės irigacijas, hidromasažą;
 - 16.8. išimti iš paciento burnos ir išvalyti nuimamus protezus;
 - 16.9. nuimti laikinus vainikėlius, nenaudodamas besisukančių instrumentų;
 - 16.10. uždėti ir nuimti koferdamą;
 - 16.11. parinkti atspaudams šaukštus, palaikyti juos burnoje su atspaudine mase, kurią uždėjo gydytojas odontologas, ir atspaudą išimti iš burnos;
 - 16.12. padaryti paciento antagonistinių dantų ir žandikaulių atspaudus diagnostiniams modeliams;
 - 16.13. parinkti laikinus vainikėlius, kuriuos galutinai pritaiko ir cementuoja gydytojas odontologas;
 - 16.14. pašalinti cemento perteklių nuo klinikinių vainikėlių ir dantų;
 - 16.15. paaiškinti ir pademonstruoti pacientui, kaip uždedami ir išimami protezai ar kiti įtaisai, kad pacientas išmokytų tai atlikti pats;
 - 16.16. paaiškinti ir pademonstruoti pacientui, kaip naudotis ortodontiniais įtaisais;
 - 16.17. mokyti pacientą naudoti dantų balinamąsias medžiagas;
 - 16.18. naudoti ėdiklį dantų plombavimui;
 - 16.19. uždėti ir nuimti periodonto tvarstį, išimti siūlus;
 - 16.20. parinkti ortodontines kabes, plieno vainikėlius ar gydytojo odontologo paskirtus vielos lankus;
 - 16.21. poliruoti plombas, nenaudojant aštrių besisukančių instrumentų;
 - 16.22. atlikti injekcijas į poodį, raumenis, veną;
 - 16.23. atlikti kai kurias odontologinio nuskausminimo procedūras (aplikacinę nejautrą);
 - 16.24. perrišti vidines ir išorines burnos žaizdas;
 - 16.25. transportuoti ligonį po odontologinių traumų ar sudėtingų operacijų.
 - 16.26. atlikti ir išryškinti dentalines radiogramas.

VIII. ATSAKOMYBĖ

17. Gydytojo odontologo padėjėjas už padarytas klaidas, aplaidumą, netinkamąjam priskirtų funkcijų vykdymą ar bioetikos reikalavimų pažeidimą, taip pat už profesinės kompetencijos viršijimą atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.
